

Adı Soyadı:
Numarası:

03.03.2023

2022-2023 SOYUT MATEMATİK I BÜTÜNLEME SINAVI SORULARI

1)(10p) $q' \Leftrightarrow r'$ önermesini en sade hale getiriniz.

2)(10p) a)Kartezyen kümesinin fark kümesi üzerine sol dağılma özelliğinin olup olmadığını araştırınız.

(15p)b) K, L, M üç küme olmak üzere

$$(L - K) \cap [(L \cap K) \cup (L - M)] = L - (K \cup M)$$

olduğunu **küme özelliklerinden faydalanarak** gösteriniz.

3)(17p) a) $C = \{(2,1), (5,3), (6,4), (10,6), (12,7), (30,8), (35,10), (60,12)\}$

kümesi üzerinde ' γ ' bağıntısı ' $(m, n), (k, l) \in C$ için $(m, n) \gamma (k, l) \Leftrightarrow (m|k)$ veya $n \leq l$ ' şeklinde veriliyor. (C, γ) kısmi sıralı bir küme olduğuna göre $\text{Max } C$, $\text{Min } C$, $\text{EBE } C$, $\text{EKE } C$, $\text{Sup } C$ ve $\text{Inf } C$ 'yi bulunuz.

(18p) b) $A = \{2,3,4,5,6,7,8,9,10,11\}$ ve $B = \{x, y, z\}$ kümeleri ve $f = \{(2, y), (3, y), (4, z), (5, z), (6, x), (7, y), (8, y), (9, x), (10, x), (11, y)\}$ fonksiyonu veriliyor. Bu durumda ' β ' bağıntısı $\beta = \{(a, b) : a \in A, b \in A \text{ ve } f(a) = f(b)\}$ ile tanımlandığına göre A kümesinde tanımlı β bağıntısının bir denklik bağıntısı olduğunu gösteriniz ve 2, 4 ve 6 elemanlarının denklik sınıflarını bulunuz.

4) (10p) $f: A \rightarrow B$ fonksiyonu sabit bir fonksiyon olsun. Bu durumda f fonksiyonu hangi durumda birebir ve örten olur? Açıklayınız

5)(20p) $N = \{\frac{1+2t}{1+2u} : t, u \in Z\}$ olsun. N kümesinin rasyonel sayılarda tanımlı çarpma işlemine göre kapalı ve iyi tanımlı olduğu bilindiğine göre N 'nin bu işleme göre bir grup olup olmadığını araştırınız.

Başarılar
Dr. Çağla Çelemoğlu

Cevap Anlatım

$$\begin{aligned} 1) \quad q' \Leftrightarrow r' &\equiv (q' \Rightarrow r') \wedge (r' \Rightarrow q') \\ &\equiv (q \vee r') \wedge (r \vee q') \\ &\equiv (r' \vee q) \wedge (q' \vee r) \\ &\equiv (r \Rightarrow q) \wedge (q \Rightarrow r) \\ &\equiv (r \Leftrightarrow q) \end{aligned}$$

$$2) \quad a) \quad A \times (B - C) = (A \times B) - (A \times C)$$

olup olmadığına bakalım.

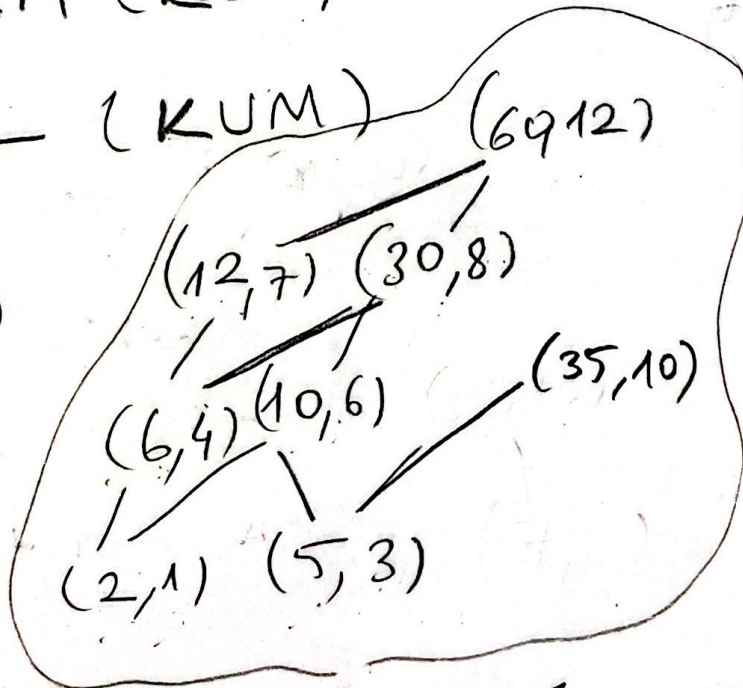
Çözüm: Keyfi bir $(x, y) \in A \times (B - C)$ alalım.

$$\begin{aligned} (x, y) \in A \times (B - C) &\Leftrightarrow x \in A \wedge y \in B - C \\ &\Leftrightarrow x \in A \wedge (y \in B \wedge y \notin C) \\ &\Leftrightarrow (x \in A \wedge x \in A) \wedge (y \in B \wedge y \notin C) \\ &\Leftrightarrow (x \in A \wedge y \in B) \wedge (x \in A \wedge y \notin C) \\ &\Leftrightarrow (x, y) \in A \times B \wedge (x, y) \notin A \times C \\ &\Leftrightarrow (x, y) \in (A \times B) - (A \times C) \end{aligned}$$

eşitlik sağlanır.

$$\begin{aligned}
b) & (L-K) \cap [(L \cap K) \cup (L-M)] \\
&= (L \cap K') \cap [(L \cap K) \cup (L \cap M')] \\
&= (L \cap K') \cap [L \cap (K \cup M')] \\
&= L \cap [K' \cap (K \cup M')] \\
&= L \cap [(K' \cap K) \cup (K' \cap M')] \\
&= L \cap [\emptyset \cup (K \cup M)'] \\
&= L \cap (K \cup M)' \\
&= L - (K \cup M)
\end{aligned}$$

3) a)

$$\text{Max } A = \{(35,10), (60,12)\}$$

$$\text{Min } A = \{(2,1), (5,3)\}$$

EBE A yoktur, EICE A yoktur

$$\text{Sup } A = (420,12)$$

$$\text{Inf } A = (1,1)$$

3 b) Yansima : $\forall a \in A$ i $\in$ m $(a, a) \in \beta$ olur mu?
 $\forall a \in A$ i $\in$ m $f(a) = f(a)$ old. $(a, a) \in \beta$ oldu ν
 a ν iktir.

Simetri : $(a, b) \in \beta \Rightarrow (b, a) \in \beta$ olur mu?
 $f(a) = f(b) \Rightarrow f(b) = f(a)$ old. simetri

so ν planır

Ge ν isme : $(a, b) \in \beta \wedge (b, c) \in \beta \Rightarrow (a, c) \in \beta$
 olur mu?

$$\left. \begin{array}{l} (a, b) \in \beta \Rightarrow f(a) = f(b) \\ (b, c) \in \beta \Rightarrow f(b) = f(c) \end{array} \right\} \Rightarrow f(a) = f(c) \Rightarrow (a, c) \in \beta$$

0 kade β bir denklik ba ν antisidir

$$\begin{aligned} \bar{2} &= \{ a \in A \mid (a, 2) \in \beta \} = \{ a \in A \mid f(a) = f(2) \} \\ &= \{ a \in A \mid f(a) = y \} \\ &= \{ 2, 3, 7, 8, 11 \} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \bar{4} &= \{ b \in A \mid (a, 3) \in \beta \} = \{ b \in A \mid f(b) = f(3) \} \\ &= \{ b \in A \mid f(b) = z \} \\ &= \{ 4, 5 \} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \bar{6} &= \{ c \in A \mid f(c) = f(4) \} = \{ c \in A \mid f(c) = x \} \\ &= \{ 6, 9, 10 \} \end{aligned}$$

4) $f: A \rightarrow B$ sabit fonksiyon ise $\forall a \in A$.

İçin $f(a) = b$ biçiminde tanımlıdır.

Bu durumda f 'nin örten olması için $B = \{b\}$ olmalıdır. Yani B kümesi tek elemanlı ise f öttendir.

f 'nin birebir olması için ise $A = \{a\}$ olmalıdır. Yani A kümesi tek elemanlı ise f birebirdir.

5) Birleşme öz.

$\forall x, y, z \in \mathbb{N}$ için $x = \frac{2m+1}{2n+1}, y = \frac{2k+1}{2l+1}, z = \frac{2u+1}{2v+1}$

$$(x \cdot y) \cdot z = \left(\frac{2m+1}{2n+1} \cdot \frac{2k+1}{2l+1} \right) \cdot \left(\frac{2u+1}{2v+1} \right)$$

$$= \left(\frac{(2m+1)(2k+1)}{(2n+1)(2l+1)} \right) \cdot \left(\frac{2u+1}{2v+1} \right)$$

$$= \frac{2m+1}{2n+1} \cdot \left(\frac{(2k+1)(2u+1)}{(2l+1)(2v+1)} \right) = x \cdot (y \cdot z)$$

olup birleşme öz. sayıları

Birim eleman öz. $\forall x \in \mathbb{N}$ için deşme öz. var old. $x \cdot e = x$ öz. bir $e \in \mathbb{N}$ var mıdır?

$$\frac{2m+1}{2n+1} \cdot e = \frac{2m+1}{2n+1} \text{ old. } e = 1 = \frac{2 \cdot 0 + 1}{2 \cdot 0 + 1} \in \mathbb{N}$$

old. birim eleman vardır ve 1 dir

Tes eleman ög : $\forall x \in \mathbb{N}$ için

$x \cdot x^{-1} = 1$ oş $\exists x^{-1} \in \mathbb{N}$ var mıdır?

$$x = \frac{2m+1}{2n+1} \text{ alırsa } \frac{2m+1}{2n+1} x^{-1} = 1$$

$$\Rightarrow x^{-1} = \frac{2n+1}{2m+1} \in \mathbb{N}$$

bulunur. Yani $\mathbb{N}$ bu işleme göre bir
grup tur.